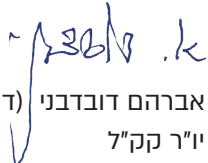

שלום וברכה,

הקשורים לשאלות יסוד של ניהול היער. הנושא חשוב מאוד לקק"ל, מאחר שהיער הוא החזית הנראית לעין של הארגון, והוא נקודת המפגש הפיזית שלנו עם הציבור הכללי במדינת ישראל. תרומת החוקרים וחילופי הרעיונות בנושא חיוניים, אפוא, להמשך הפעילות היערנית של קק"ל. במקביל לחשיבה המקצועית של אנשי הייעור מתנהל דיון פרלמנטרי בניסוח חוק היער, שיחליף סוף סוף חקיקה ישנה, מורשת המנדט הבריטי. אנו מצפים לסיום תהליך החקיקה בהקדם ולהסדרת מעמדה וסמכותה של קק"ל בניהול היער בצורה רשמית ומתוקנת.

קריאה נעימה ומועילה,

אברהם דובדבני (דובדב)
יו"ר קק"ל

לפני מספר חודשים התקיימה ועידת גלזגו, ושאלות הקשורות לשינוי האקלים עלו על סדר היום העולמי. באחד הגיליונות בשנה שעברה דיווחנו על כוונתנו להיכנס לעיסוק רחב יותר בנושא משבר האקלים, ואכן בתקציב השנה הקצבנו לנושא סכום מכובד. אנו בתחילת הדרך, ואני מקווה שפעילותנו בתחום תתרום לשיפור המצב בארץ ובעולם. הקשרים ההדדיים וההשפעה ההדדית בין היער לבין שינוי האקלים ברורים לכאורה, אבל יש עוד שדה נרחב למחקר בעניין זה ולהסקת מסקנות מעשיות.

עברנו "עונת שרפות" קשה מאוד, שהשאירה את רישומה על כולנו. בעקבות השרפות התכנסו מספר גורמים רלוונטיים, יחד ולחוד, לחשיבה מעמיקה בנושא היער בהיבטים שונים

פתח דבר

הקרקע; שירותי תרבות, הכוללים מרחב לפנאי, לנופש ולספורט, מחקר וחינוך, אסתטיקה והשראה רוחנית. כל אלה מוכרים לנו היטב, וחיוניותם רק הולכת וגוברת עם הצטמצמות השטחים הפתוחים לצד התחממות האקלים והעלייה בשכיחות אירועי קיצון. עתה עלינו להגדיר מהן הבעיות העיקריות המאיימות על קיומו ועל תפקודו של היער לנוכח שינוי האקלים, וכיצד עלינו לפעול כדי להבטיח את קיומו ואת המשך אספקת שירותי המערכת המגוונים שהוא מעניק.

בפתח הגיליון מובאים בפני הקורא קווים עיקריים להיערכות ניהול היער לתנאים של שינוי האקלים. זהו תקציר הדברים משולחן העבודה של מסמך הנמצא בהכנה באגף הייעור, ושכונתנו לסיים את כתיבתו ולפרסמו בחודשים הקרובים. מעבר לכך, הגיליון כולל מגוון היבטים של בעיית שינוי האקלים: סקירה על תופעת שינוי האקלים בהקשר העולמי והמקומי ולאחריה מיקוד המבט על היערות והתמודדותם עם שינוי הדרגתי. משק המים, חשיבות ההשבה לנוכח היובש הגובר וסכנת התפרצות מזיקי יער וכמובן שרפות יער מקבלים אף הם התייחסות מעניינת ומלמדת בגיליון. תם ולא נשלם. העבודה על הגיליון ארכה כשנה, ומטבע הדברים לא כל הנושאים זכו להתייחסות, ועל שולחנה של העורכת נותרו מאמרים נוספים שלא הסתיימה הכנתם עד סגירת הגיליון. אנו נמשיך להציג, לפרסם, ובעיקר לפעול ככל יכולתנו כדי להגביר את חוסנם של היערות בישראל ואף להרחיב את שטחם ואת מגוון שירותי היער שהם מספקים לחברה ולסביבה.

קריאה נעימה,

גלעד אוסטרובסקי

היערן הראשי ומנהל אגף הייעור

הגיליון שלפניכם מוקדש לנושא הסביבתי-קיומי העומד בפנינו: שינוי האקלים. האתגר שניצב בפני האנושות מי שורנו, ולעיתים נדמה שההתקדמות המדעית הרבה אין בכוחה לספק את הכלים להתמודדות הנדרשת. החברה והכלכלה בנויות על אדנים שאינם בני-קיימא, ועל אף המודעות הציבורית ותשומת הלב הפוליטית איננו מצליחים לשנות את המגמות המדאיות: צריכה הולכת וגוברת ועלייה בניצול המשאבים, ובקצה השני הררי פסולת ופליטת גזי חממה. למרות אזהרות המדענים וניסוח האמנות הבין-לאומיות המשיכה פליטת גזי החממה לעלות גם בשנת 2021, אף על פי שהייתה זו שנת קורונה שגרמה להאטה בפעילות הכלכלית.

האם ביכולתה של האנושות להתמודד עם האתגר המבהיל שעומד לפנינו? איננו יודעים. אך ברור לנו שנדרש שינוי מערכתי בהשתתפות כל מרכיבי החברה: אזרחים, ערים, מנהיגים, ארגונים, תאגידים וכמובן ממשלות וארגונים בין-לאומיים. כל אחד יטה כתף ויתרום את חלקו.

ליער, מרכז עיסוקנו, נועד תפקיד חשוב בהתמודדות עם שינוי האקלים במיתון הצטברות גזי חממה באטמוספירה (על ידי קיבוע פחמן) ובקירור מקומי וכן בצמצום ההשפעות הלא רצויות הנגרמות מאירועי קיצון ומהשלכותיהם על מערכות החיים השונות. ככלל, היער מספק מגוון שירותי מערכת אקולוגית: שירותי אספקה כדוגמת מרעית לבקר וצאן, צוף לדבורים, מאכלי בר, תרופות, חומר עץ וכן משאבים גנטיים יקרי ערך; שירותי ויסות של האקלים העולמי והמקומי, האבקה גידולים חקלאיים, ויסות של מחלות, מזיקים ומינים פולשים, וכן ויסות איכות האוויר, הקרקע והמים ומניעת שיטפונות, סחיפה ובליה של